

**NOWE DANE NA TEMAT WYSTĘPOWANIA *STEGANA HYPOLEUCA* MEIGEN, 1830
(DIPTERA: DROSOPHILIDAE) W POLSCE**

**NEW DATA ON THE OCCURRENCE OF *STEGANA HYPOLEUCA* MEIGEN, 1830
(DIPTERA: DROSOPHILIDAE) IN POLAND**

DOI: 10.5281/zenodo.17373281

Maja Dziechcińska^{1,4}, Grzegorz Lewek^{1,5} , Jarosław Regner²,
Andrzej Skiba³, Marcin Kadej^{1,6}

¹ Uniwersytet Wrocławski, Wydział Nauk Biologicznych, Zakład Biologii, Ewolucji i Ochrony Bezkręgowców,
ul. Przybyszewskiego 65, 51-148 Wrocław, ⁴ e-mail: 353028@uwr.edu.pl, ⁵ e-mail: 321705@uwr.edu.pl,
⁶ e-mail: marcin.kadej@uwr.edu.pl

² Kościerzycy 162, 49-314 Pisarzowice, e-mail: jarek.regner@wp.pl

³ ul. Legionów 7/32, 41-200 Sosnowiec, e-mail: ectophasia@wp.pl

ABSTRACT: The authors present the second official records of *S. hypoleuca* from Poland, including the first from Lower Silesia and the Western Sudetes.

KEY WORDS: Diptera, beetleflies, *Stegana hypoleuca*, new records, Poland

WSTĘP

Rodzaj *Stegana* Meigen, 1830 obejmuje charakterystyczne muchówki z rodziny Drosophilidae, które mają ciało wygięte ku dołowi, stąd skrzydła są zakrzywione na boki i w dół. Biologia gatunków z tego rodzaju jest słabo poznana. Dorosłe osobniki spotykane są najczęściej w lasach, na pniach zamierających lub martwych drzew, przy wyciekach soków albo na grzybach nadrzewnych (Laštovka i Máca, 1982; Chandler, 1987; De Bree, 2022).

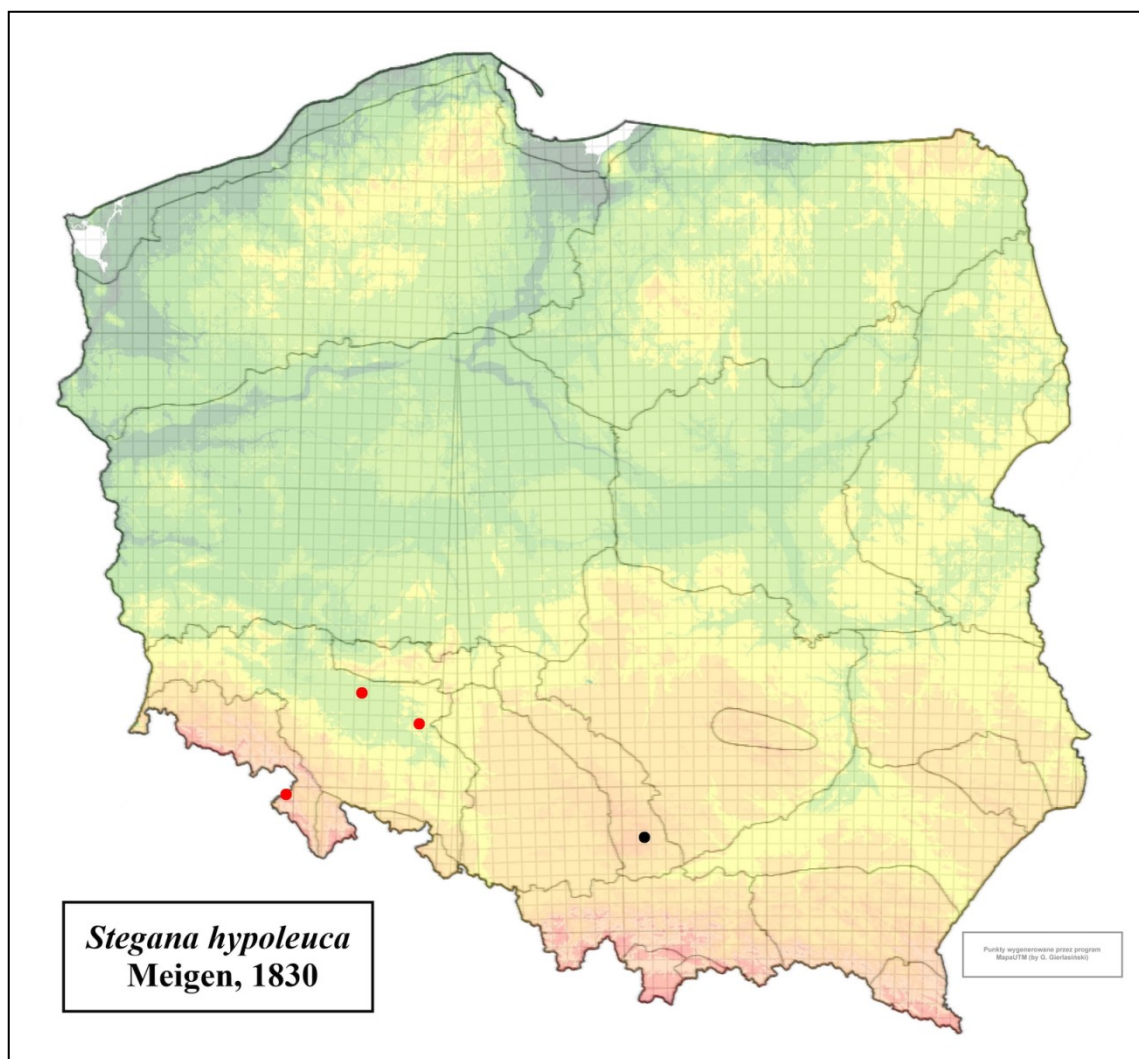
W Polsce wykazano do tej pory cztery gatunki z tego rodzaju (Zatwarnicki, 2007; Palaczyk i in., 2023).

Samice większości europejskich przedstawicieli rodzaju są trudne do odróżnienia. W związku z tym, okazy do gatunku zwykle identyfikowane są na podstawie samców (Bächli i in., 2004).

Ze względu na charakterystyczne pomarańczowo lub czerwono-brunatne ubarwienie, czarną tarczkę oraz wielkość (powyżej 4 mm), *Stegana hypoleuca* Meigen, 1830, wyróżnia się spośród pozostałych gatunków rodzaju, co ułatwia jej identyfikację.

Gatunek ten jest uznawany za stosunkowo rzadki, choć jest szeroko wykazywany w regionie palearktycznym między innymi z Czech, Danii, Francji, Niemiec, Rumunii, Słowacji, Szwecji, Węgier oraz Wielkiej Brytanii (Bächli i in., 2004; De Bree, 2022). W ostatnich latach muchówkę tę wykazano ponadto z Holandii (De Bree, 2022).

W Polsce *S. hypoleuca* po raz pierwszy stwierdzono w 2021 roku na terenie Ojcowskiego Parku Narodowego w Wąwozie Korytania [DA16] (Ryc. 1). Na leżącym pniu buka (*Fagus* sp.) zaobserwowano wtedy dwie samice (Palaczyk i in., 2023). W bazie iNaturalist (dostęp: 6.09.2025) znajdują się wymagające weryfikacji przez specjalistów jeszcze trzy obserwacje gatunku z Żar (2022 r.), Katowic (2022 r.) oraz Gdyni-Redłowa (2025 r.). Stanowiska te nie zostały ujęte na poniższej mapie (Ryc. 1).

Ryc. 1. *Stegana hypoleuca* Meig., 1830 w Polsce (czarny punkt – dane literaturowe (Palaczyk i in., 2023), czerwony – nowe stanowiska; mapa wygenerowana niekomercyjnym programem Mapa UTM, Gierlasiński, 2025).

Fig. 1. *Stegana hypoleuca* Meig., 1830 in Poland (black point – literature data (Palaczyk i in., 2023), red – new records; map generated by the non-commercial Mapa UTM program, Gierlasiński, 2025).

Stegana hypoleuca (Ryc. 2) to garbata muchówka z szerokimi i zaciemnionymi skrzydłami, które w czasie spoczynku są zakrzywione w dół i po bokach ciała. Gatunek ten jest zdecydowanie większy od reszty europejskich przedstawicieli tego rodzaju. Długość skrzydeł samic wynosi około 5 mm, samców 4 mm. Tułów żółtawo-pomarańczowy lub czerwony, czasem z ciemnymi paskami (Ryc. 2) (Laštovka i Máca, 1982; Chandler, 1987; Bächli i in., 2004; De Bree, 2022). Szczegółowy opis morfologii podali Bächli i in. (2004).

Ryc. 2. *Stegana hypoleuca* Meig., 1830 (Fot. M. Dziechcińska).

Fig. 2. *Stegana hypoleuca* Meig., 1830 (Phot. M. Dziechcińska).

WYNIKI

Nowe stwierdzenia *S. hypoleuca* w Polsce, w tym pierwsze ze Śląska Dolnego i Sudetów Zachodnich (Ryc. 1) potwierdzają występowanie tego gatunku w Polsce. Nazwy krain przyjęto za *Katalogiem fauny Polski* (Burakowski i in., 1986; Tykarski, 2010).

Nowe stanowiska gatunku:

Śląsk Dolny

– Lubsza [XS84], las mieszany w pobliżu rezerwatu przyrody Lubsza, GPS: 50.928195 N, 17.564531 E, 3 exx. na stojącym, porośniętym grzybami pniu buka (*Fagus* sp.), 10 VI 2025, obs. J. Regner.

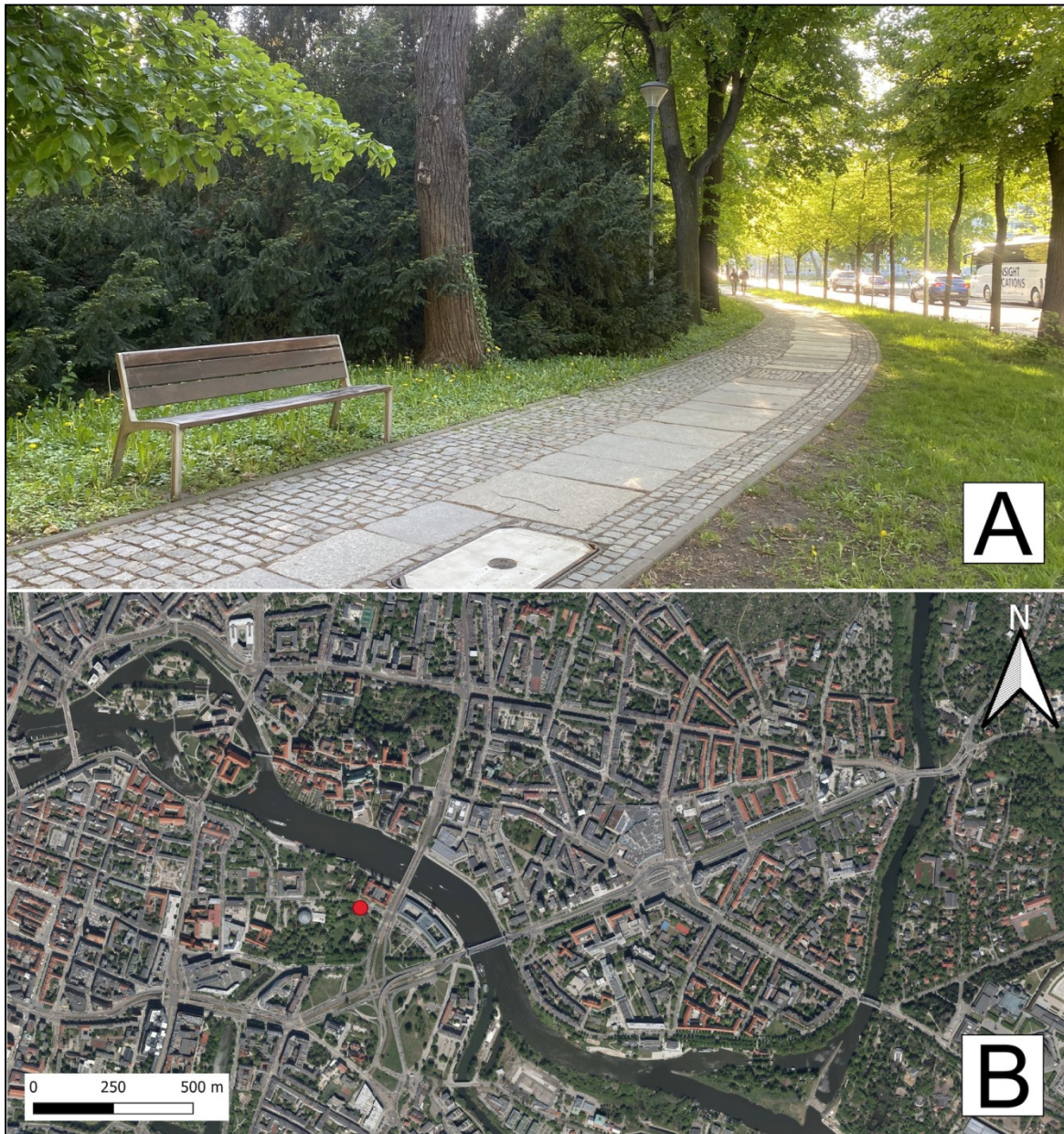
– Lubsza [XS84], las mieszany w pobliżu rezerwatu przyrody Lubsza, GPS: 50.930517 N, 17.562216 E (Ryc. 3), około 10 exx. na stojącym, porośniętym grzybami pniu buka (*Fagus* sp.), 10 VI 2025, obs. J. Regner.

Ryc. 3. Miejsce obserwacji *S. hypoleuca*, Lubsza (Fot. J. Regner).

Fig. 3. Observation site of *S. hypoleuca*, Lubsza (Phot. J. Regner).

– Wrocław-Stare Miasto [XS46], Park Juliusza Słowackiego, GPS: 51.110533 N, 17.046856 E (Ryc. 4A), 1 ex. (Ryc. 2) na ławce otoczonej cisami (*Taxus* spp.) i lipami (*Tilia* spp.) (Ryc. 4B), 17 IV 2025, obs. M. Dziechcińska.

Ryc. 4. A – Wrocław (fragment mapy) miejsce obserwacji *S. hypoleuca* – czerwona kropka (mapa została opracowana w programie QGIS, QGIS Development Team 2025), B – siedlisko *S. hypoleuca*, Wrocław-Stare Miasto, Park Juliusza Słowackiego (Fot. G. Lewek).

Fig. 4. A – city of Wrocław (part of map) site of *S. hypoleuca* – red dot (the map was developed in the QGIS program, QGIS Development Team 2025), B – habitat of *S. hypoleuca*, Wrocław-Old Town, Juliusza Słowackiego park (Phot. G. Lewek).

Sudety Zachodnie

– Karłów [WR99], Park Narodowy Gór Stołowych, droga pod szczytem Szczeliniec Wielki, około 8 exx. na porośniętym grzybami pniu buka (*Fagus* sp.), 7 VI 2025, obs. J. Regner.

DYSKUSJA

Stegana hypoleuca początkowo była uznawana za gatunek związany z dębami (*Quercus* spp.) (Laštovka i Máca, 1982). Jednak w Belgii (Mortelmans i Dekeukeleire, 2012), Holandii (De Bree, 2022), a także w Polsce (Palaczyk i in., 2023) obserwowano dorosłe osobniki na bukach (*Fagus* spp.). W Holandii obserwacji dokonano w większości na stojących pniach buków porośniętych mchem oraz owocnikami grzybów z rodzaju *Fomes* sp. (De Bree, 2022). W Anglii zebrano jednego osobnika z liści brzozy (*Betula* sp.) rosnącej w monokulturze brzozowej (Chandler, 1987).

Prezentowane przez autorów stanowisko *S. hypoleuca* z Wrocławia, znajduje się na skraju małego, izolowanego parku w centrum miasta (Ryc. 4A). W sąsiedztwie tego parku brak jest dębów i buków. Drzewostan parku składa się głównie z platanów (*Platanus* spp.), lip (*Tilia* spp.), kasztanowców (*Aesculus* spp.), klonów (*Acer* spp.) oraz drzew iglastych. Niektóre z nich posiadają dziuplowiska. Jedna z lip, stojąca w pobliżu ławki, na której zaobserwowano muchówkę (Ryc. 4B), była martwa. U podstawy pnia tego drzewa stwierdzono owocniki zgliszczaka pospolitego *Kretzschmaria deusta* (Hoffm.) P.M.D. Martin. Na owocniku było wiele owadów, w tym i inne muchówki.

Na stanowiskach znajdujących się w Parku Narodowym Gór Stołowych w okolicy Karłowa oraz w pobliżu rezerwatu Lubsza *S. hypoleuca* obserwowana była na martwych pniach buków (*Fagus* spp.), na których były także obecne owocniki grzybów.

W związku z pojawiającymi się w literaturze przesłankami o występowaniu *S. hypoleuca* w pobliżu drzew innych niż dęby oraz w obecności grzybów saprofitycznych, niezbędne są dalsze badania pozwalające lepiej poznać preferencje siedliskowe gatunku i jego biologię.

PIŚMIENNICTWO

- Bächli, G., Vilela, C. R., Andersson, S., & Saura, A. (2004). The Drosophilidae (Diptera) of Fennoscandia and Denmark. *Fauna Entomologica Scandinavica*, 39, 362 ss.
- Burakowski, B., Mroczkowski, M., & Stefańska, J. (1986). Chrzęszcze Coleoptera Cucujoidea, cz. 1, *Katalog Fauny Polski*, 23(12), 1–266.
- Chandler, P. J. (1987). The British species of *Stegana* Meigen (Diptera: Drosophilidae) - deletion of *S. furta* (Linnaeus) and addition of four species of the Coleopterata (Scopoli) group. *Entomologist's Record and Journal of Variation*, 99, 115–123.
- De Bree, E. (2022). De kevervliegjes *Stegana hypoleuca* en *S. mehadiae* nieuw voor Nederland (Diptera, Drosophilidae), *Vliegenmepper*, 31(2), 17–19.
- Gierlasiński, G. (2025). MapaUTM v.6. <https://www.heteroptera.us.edu.pl/mapautm.html>, (dostęp: 30.04.2025).
- iNaturalist (2025). <https://www.inaturalist.org/taxa/1081757-Stegana-hypoleuca> (dostęp: 6.09.2025).
- Laštovka, P., & Máca, J. (1982). European and North American species of the genus *Stegana* (Diptera, Drosophilidae), *Annotationes Zoologicae et Botanicae*, 149, 1–40.
- Mortelmans, J., & Dekeukeleire, D. (2012). Four new additions to the Belgian fauna: *Agromyza demeijerei* Hendel, 1920 (Diptera, Agromyzidae), *Trichocera forcipula* Nielsen,

1920 (Diptera, Trichoceridae), *Ochthera manicata* (Fabricius, 1794) (Diptera, Ephydriidae) and *Stegana hypoleuca* Meigen, 1830 (Diptera, Drosophilidae), *Bulletin de la Société royale belge d'Entomologie/Bulletin van de Koninklijke Belgische Vereniging voor Entomologie*, 148, 53–55.

Palaczyk, A., Klasa, A., & Grzywacz, A. (2023). Diptera – Muchówki, Uzupełnienia, ss. 132–143, *W*: A. Klasa, J. Baran (Red.), *Katalog Fauny Ojcowskiego Parku Narodowego*, Vol. 2, Ojcowski Park Narodowy, 165 ss.

QGIS Development Team. (2025). QGIS Geographic Information System. Open-Source Geospatial Foundation Project. <http://qgis.osgeo.org> (dostęp: 27.04.2025).

Tykarski, P. (2010). Cyfrowa wersja regionalizacji faunistycznej Polski wg KFP. http://baza.biomap.pl/pl/main/tools#krainy_kfp

Zatwarnicki, T. (2007). Drosophilidae. *W*: W. Bogdanowicz, E. Chudzicka, I. Pilipiuk, E. Skibińska (Red.), *Fauna Polski. Charakterystyka i wykaz gatunków II*, 505 ss.: 130–131, 216–217.

SUMMARY

This note presents new records of the fly species *Stegana hypoleuca* in Poland, including the first confirmed observations from Lower Silesia and the Western Sudetes. Previously considered rare and poorly understood, *S. hypoleuca* is distinguishable by its reddish-brown coloration and relatively large size compared to other European species of the genus. The species was first officially recorded in Poland in 2021 in the Ojców National Park.

The current study adds several new confirmed localities: Lower Silesia: Lubsza (two sites near the nature reserve), and Wrocław-Old Town (urban park) and the Western Sudetes: Karlów, in the Stołowe Mountains National Park. Most specimens were observed on dead beech trunks (*Fagus* spp.) covered with fungi, although one individual in Wrocław was found in a city park without beeches or oaks, suggesting broader habitat preferences. The presence of saprophytic fungi appears to be a recurring factor in the species' habitat. These findings highlight the need for further research into the ecological requirements and distribution of *S. hypoleuca* in Poland and Europe.

<https://pte.up.poznan.pl/pte/dipteron/redakcja.htm>

© Polskie Towarzystwo Entomologiczne 2025

Licensed under a Creative Commons Attribution License